

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 października 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał wnioskodawcę D. K. z uwagi na zaprzestanie nauki do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia - renty rodzinnej za okres od 1 lutego 2017 roku do 31 sierpnia 2017 roku w kwocie 6882,56 zł oraz dodatku dla sieroty w kwocie 2.755,78 zł i odsetek za okres od 16 lutego 2017r. do 16 października 2017r. w kwocie 279,69zł /decyzja k. 177 akt ZUS/.

W odwołaniu od tej decyzji D. K. podniósł, iż uważa skarżoną decyzję za krzywdzącą i niesprawiedliwą, wnosząc o jej uchylenie. Argumentował, że jego zdaniem do sierpnia 2017r. był uczniem Zespołu Szkół i (...) w Z., do końca kwietnia uczęszczał na zajęcia a 28 kwietnia został aresztowany i nie mógł kontynuować nauki. Wskazuje, że nie uzyskał informacji o skreśleniu z listy uczniów dlatego nie informował ZUS-u.

W odpowiedzi organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że z dokumentacji jaką dysponuje ZUS wynika, iż wnioskodawca był słuchaczem Zespołu Szkół i (...) w Z. do końca stycznia 2017r. dlatego też uznał, że wnioskodawca nie realizował obowiązku nauki w szkole, który jest ustawowym warunkiem zachowania prawa do wypłaty renty rodzinnej dla dziecka powyżej 16 roku życia.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołujący – D. K. (ur. (...)) na podstawie decyzji z dnia 20 lutego 2006 r. był uprawniony do renty rodzinnej po zmarłej matce, a po ukończeniu 16 roku życia świadczenie było wypłacane pod warunkiem nauki (decyzja k.8 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawcy przedmiotową rentę w ostatnim okresie na podstawie zaświadczenia z dnia 31 sierpnia 2016 r. wystawionego przez Zespół Szkół i (...) w Z., którym to zaświadczeniem został potwierdzony fakt kontynuowania nauki przez odwołującego. Świadczenie zostało przyznane do 31 sierpnia 2017r. /bezsporne, a nadto zaświadczenie k. 167 akt ZUS, decyzja – k. 168 akt ZUS/.

Na odwołaniu decyzji ZUS z dnia 2 września 2016 r. o przyznaniu renty rodzinnej znajdowało się pouczenie, z którego wynikało m.in., że osoba pobierająca rentę rodzinną lub część tej renty przysługującą dziecku – po ukończeniu 16 roku życia – zobowiązana jest powiadomić o zaprzestaniu uczęszczania do szkoły – uczelni, a jeżeli uczy się nadal – zobowiązana jest do nadesłania zaświadczenia z w/w szkoły – uczelni z podaniem terminu programowego jej ukończenia. Na wniosek jednej z osób uprawnionych do renty rodzinnej następuje wyłączenie jej z kręgu osób uprawnionych, a prawo do renty i jej wysokość ustala się ponownie z pominięciem wnioskodawcy. Poza tym przedmiotowa decyzja zawierała pouczenie, że osoba, która pobrała nienależne jej świadczenie, jest zobowiązana do zwrotu. Za kwoty nienależnie pobrane uważa się świadczenia wypłacane mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie do nich prawa albo wstrzymanie wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania oraz świadczenia lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych wypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenia, a także wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu /decyzja – k. 168 akt ZUS/.

W dniu 5 września 2017r. została wydana decyzja o wstrzymaniu renty rodzinnej z dniem 21 września 2017r. wobec nie przedstawienia zaświadczenia o kontynuowaniu nauki (decyzja k.171 akt ZUS).

W dniu 26 września 2017r. pozwany ZUS zwrócił się do Zespołu Szkół i (...) w Z. skąd uzyskał informacje zawarte w piśmie z dnia 3 października 2017r., że wnioskodawca był słuchaczem szkoły do 31 stycznia 2017r. gdyż nie zaliczył III semestru (pismo k. 174 akt ZUS).

W oparciu o powyższą informację organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję i zobowiązał wnioskodawcę D. K. z uwagi na zaprzestanie nauki do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia - renty rodzinnej za okres od 1 lutego 2017 roku

do 31 sierpnia 2017 roku w kwocie 6882,56 zł oraz dodatku dla sieroty w kwocie 2.755,78 zł i odsetek za okres od 16 lutego 2017r. do 16 października 2017r. w kwocie 279,69zł. (decyzja k. 177 akt ZUS).

Wnioskodawca uczęszczał na zajęcia w Zespole Szkół i (...) w Z. w 2017r. do 13 czerwca 2017r. jednakże nie przystąpił do egzaminu i nie został mu zaliczony III ostatni semestr nauki z uwagi na zatrzymanie w areszcie i odbywanie kary pozbawienia wolności (niesporne – zaświadczenie k.38, prośba o ułaskawienie k 6, wniosek o zmianę sposobu odbywania kary k.16).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie wyżej powołanych dokumentów, których wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron postępowania, a Sąd nie znalazł podstaw do tego, ażeby z urzędu odmówić im wartości dowodowej. Zdaniem Sądu wersja wydarzeń przedstawiona przez skarżącego w jej odwołaniu znajduje potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, a sprawa dojrzała do rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo uzasadnione.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył obowiązku zwrotu nienależnie pobranego przez wnioskodawcę świadczenia, renty rodzinnej po zmarłej matce wraz z dodatkiem dla sieroty zupełnej za okres od 1 lutego 2017 roku do 31 sierpnia 2017 roku.

Zagadnienie to reguluje art. 138 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) stanowiąc, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenie, obowiązana jest do jego zwrotu, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania, bądź też świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Szczególnie istotnym elementem regulacji art. 138 ust. 2 pkt 1 jest wymóg pouczenia osoby pobierającej świadczenia o braku prawa do pobierania świadczenia (w ogóle lub w określonej wysokości). Obowiązek pouczenia spoczywa na organie rentowym. Realizacja wspomnianego obowiązku odbywa się na różne sposoby, rozpowszechnioną formą jest zamieszczanie szczegółowych pouczeń na drukach wniosków o świadczenia, względnie decyzji ZUS. Jak wskazuje się w orzecznictwie (w tym m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23.04.2013 r. , sygn. III AUa 504/12, LEX nr 131476) pouczenie powinno być wyczerpujące i zawierać informację o obowiązujących w dniu pouczenia zasadach zawieszalności prawa do świadczeń. Pouczenie nie może być abstrakcyjne, obciążone brakiem konkretności, a w szczególności nie może odnosić się do wszystkich hipotetycznych okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń (takie pouczenie nie mogłoby zostać uznane za należyte i rodzące po stronie świadczeniobiorcy obowiązek zwrotu świadczenia).

Zgodnie z treścią art. 68 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat,
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Zasadniczym celem przyznania prawa do renty rodzinnej jest dostarczenie środków utrzymania dzieciom rencisty, które w związku z kształceniem się w szkole nie wykonują pracy stanowiącej źródło utrzymania. Istotą bowiem renty rodzinnej jest umożliwienie odbycia i ukończenia nauki przez osobę uprawnioną. Powyższe dowodzi jednoznacznie, iż konieczną przesłanką pobierania świadczeń z tytułu renty rodzinnej jest nauka w szkole.

W przedmiotowej sprawie Sąd dał wiarę twierdzeniom wnioskodawcy, iż pobierając rentę rodzinną miał zamiar świadczenia nauki, o czym świadczy fakt uczestniczenia w zajęciach w trakcie III semestru nauki. Natomiast fakt nie wyrażenia zgody na odbywanie kary pozbawienia wolności w trybie nadzoru elektronicznego i zatrzymanie w celu odbycia kary pozbawienia wolności uniemożliwiło mu zdanie egzaminów. Zdaniem Sądu organ rentowy nie sprawdził uczestnictwa wnioskodawcy w zajęciach szkolnych a jedynie bezkrytycznie oparł się na informacji, że nauka została zaprzestana z dniem 31 stycznia 2017r. Zaliczenie semestru II z dniem 31 stycznia 2017r. nie oznacza zaprzestania nauki skoro wnioskodawca uczęszczał na zajęcia i miał zamiar ukończyć szkołę.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy uznał, iż częściowo nieprawidłowo organ rentowy zobowiązał skarżącego do zwrotu pobranej renty za okres od 1 lutego 2017 roku do dnia 31 sierpnia 2017 roku . Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i zwolnił D. K. od zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej za okres do 13 czerwca 2017r. tj. uczestnictwa w zajęciach.

Natomiast w pozostałym zakresie odwołanie podlegało oddaleniu, gdyż wnioskodawca powinien powiadomić organ rentowy o zaprzestaniu nauki i nie przystąpieniu do egzaminów. Z tych względów Sąd orzekł jak w pkt. 2 wyroku stosownie do treści art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i pouczeniem doręczyć organowi rentowemu wypożyczając akta rentowe wnioskodawczyni.